

Liberalizacja handlu między Unią Europejską a państwami Partnerstwa Wschodniego

Streszczenie

W pracy doktorskiej zostały przeanalizowane efekty liberalizacji handlu między UE a poszczególnymi państwami Partnerstwa Wschodniego (PW). Kryteriami doboru państw do próbkki badawczej była przynależność krajów do programu PW oraz podjęcie rzeczywistych kroków ku liberalizacji handlu z UE, rozumianych jako przystąpienie do WTO oraz następnie utworzenie strefy wolnego handlu z UE (DCFTA). W związku z powyższym analiza efektów liberalizacji została przeprowadzona w długim i krótkim okresie. Zakres czasowy badań obejmował okres od przystąpienia każdego z tych państw do WTO do 2016 r.

Analiza efektów liberalizacji handlu opiera się na teorii przedstawionej w pierwszych dwóch rozdziałach pracy. W szczególności pierwszy rozdział dotyczy pojęcia liberalizacji handlu oraz barier, które występują we współczesnej wymianie międzynarodowej. Drugi dotyczy głównie strefy wolnego handlu jako ugrupowania integracyjnego. Natomiast w trzecim rozdziale zostały omówione poszczególne elementy polityki handlowej UE wobec państw PW, w szczególności liberalizacja handlu z tymi krajami.

Przedstawiona w następnym rozdziale ewolucja danych statystycznych dotyczących wymiany handlowej poszczególnych państw PW z UE pozwoliła przeanalizować wpływ liberalizacji na wymianę handlową. Krótkookresowa analiza dotyczyła efektów związanych z powołaniem DCFTA między UE a Gruzją, Ukrainą i Mołdawią. W tym ujęciu największe pozytywne efekty uzyskała Gruzja, bo efekt netto kreacji i przesunięcia handlu był pozytywny. W porównaniu do państw, które wybrały integrację z Euroazjatycką Unią Gospodarczą, państwa, które powołały DCFTA wykazały się lepszymi wynikami gospodarczymi.

Natomiast długookresowe efekty były mierzone za pośrednictwem wskaźników otwartości gospodarki, przewagi wewnątrzgałęziowej, orientacji regionalnej, przewagi komparatywnej, podobieństwa eksportu oraz komplementarności handlu. W pracy został przedstawiony wpływ poszczególnych etapów liberalizacji na każdy ze wskaźników. W przypadku żadnego z krajów PW nie doszło do poprawy wszystkich ww. wskaźników względem wymiany handlowej z UE w całym okresie liberalizacji handlu. Z kolei największa liczba wskaźników poprawiła się w odniesieniu do Mołdawii.

W końcowej części rozprawy zostały podjęte próby oszacowania wpływu poszczególnych czynników pozaekonomicznych, takich jak działania wojskowe, szara strefa, korupcja i dostosowanie ustawodawstwa na efekty liberalizacji handlu. Autorowi udało się udowodnić, że za pośrednictwem preferencji handlowych z UE udało

się zrekompensować część strat w handlu, poniesionych przez Ukrainę na skutek utraty kontroli nad częścią Wschodnich terytoriów, Krymu oraz polityki handlowej Rosji. Natomiast dalsza liberalizacja handlu jest możliwa wyłącznie na skutek zmiany ustawodawstwa i dostosowania gospodarek krajów PW do norm i standardów UE, tj. eliminacji barier pozataryfowych.

Daniel Butyła